

№36 (14 червня 2015)

ІНФОРМАЦІЙНИЙ БЮЛЕТЕНЬ ЦЕНТРУ РАЗУМКОВА

ЗМІСТ

ВНУТРІШНЯ ПОЛІТИКА.....	1
НАЦІОНАЛЬНА БЕЗПЕКА І ОБОРОНА.....	3
ЕКОНОМІКА.....	4
ЕНЕРГЕТИКА.....	5
ЗОВНІШНЯ ПОЛІТИКА.....	5
СОЦІОЛОГІЯ.....	6
ПОДІЇ ЦЕНТРУ РАЗУМКОВА.....	7

АНТИУКРАЇНСЬКІ НАСТРОЇ РОСІЯН Є РЕЗУЛЬТАТОМ ДІЯЛЬНОСТІ РОСІЙСЬКОЇ ПРОПАГАНДИ

Ставлення росіян до України погіршується з цілком очевидних причин. По-перше, між Росією і Україною триває війна, і так чи інакше фактична інформація про жертви, зіткнення і все, що відбувається на Донбасі, доходить до росіян. По-друге, це результат діяльності російської пропаганди, яка свідомо і цілеспрямовано формує імідж України, українців і української влади як «нацистів», «фашистів», «бандерівців», «хунти» і всього іншого. Таке свідоме формування образу сучасної України, безумовно, впливає на некритично налаштовані мізки російських громадян, які, до всього іншого, мають доступ до велими обмежених джерел інформації або просто не хочуть її знати.

Росіяни вважають найбільш вороже налаштованими до них США й Україну тому що в «російській міфології» те, що відбувається в Україні — це війна США проти Росії на території України. Росія дуже давно формує в суспільній свідомості свій імідж «обложеної фортеці», яка протистоїть всьому і всім.

До того ж, Росія наполягає на своїй цивілізаційній «іншості» — Москва як новий Рим, концепція «російського світу». Це повністю відповідає сучасній ідеології російської влади, якою вона годує росіян і формує громадську думку населення Росії. Саме тому в представленні росіян США і Україна — це два головні вороги.

Подальша тенденція залежатиме від того, як розвиватиметься російсько-український конфлікт, як вирішуватиметься питання деокупації Криму і східних територій України (Донецької і Луганської областей). Якщо ці процеси розвиватимуться за логікою подальшого міжнародного тиску на Росію і примусу її до того, аби деокупація відбулася, безумовно, картина не

покращуватиметься. Тому що Україна в очах росіян залишатиметься ворогом, який прагне відібрати в Росії її нібито законну територію — Крим. Це ж, в принципі, стосується і Донбасу. Тому, враховуючи всі ці чинники, я не бачу перспектив для поліпшення ставлення росіян до України.

Повна версія [ТЕКСТУ](#)

Заступник генерального директора –
директор політико-правових програм
Центру Разумкова
Юрій ЯКИМЕНКО

ПОВЕРНЕННЯ КРИМУ ДО СКЛАДУ УКРАЇНИ Є КОМПЛЕКСНОЮ ПРОБЛЕМОЮ

Найближчим часом не відбудеться радикальних змін у ситуації на Донбасі. Причому ні в бік розв'язання цього конфлікту, ні в бік загострення.

Зараз Росія навряд чи почне повномасштабні воєнні дії з огляду на міжнародні чинники, очікування послаблення санкцій. Оскільки активізація боїв тільки ускладнила б реалізацію цієї мети. Водночас це зовсім не означає, що Росія не

може розпочати бойові дії у більш зручний для неї момент. Як свідчить досвід, це робиться тоді, коли є необхідність дотиснути Україну до якихось поступок. Особливо вразливим періодом для цього міг би бути період нестабільності в самій Україні. Отже у найближчі півроку, швидше за все, нас очікує заморожена ситуація. І, можливо, цей період триватиме значно довше.

Про повернення Криму до складу України за нинішніх умов говорити складно. Для повернення Криму необхідні зміни і в самій Росії, і в Україні, яка повинна стати набагато більш привабливою для громадян, аніж Росія, і здатною гарантувати вищий рівень життя.

Також вагомим чинником є позиція міжнародної спільноти, яка має залишатися незмінною. Тобто невизнання Криму російським буде постійним стимулом для того, щоб процес повернення таки відбувся.

Повна версія [ТЕКСТУ](#)

Заступник генерального директора –
директор політико-правових програм
Центру Разумкова Юрій ЯКИМЕНКО

ЗМІНИ ДО КОНСТИТУЦІЇ СТОСОВНО ПРАВОСУДДЯ І ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЯ – ДВІ ВЕЛИКІ РІЗНИЦІ

Після прийняття поправок до Конституції у частині правосуддя лідери деяких політичних сил почали говорити, що це репетиція прийняття змін до Основного закону по децентралізації. Проте зміни до Конституції в частині правосуддя і зміни до Конституції в частині «децентралізації» дві великі різниці. Проект змін до Конституції в частині децентралізації досі супроводжується шлейфом різних політичних і соціальних подій при досить адекватному розумінні суспільством сенсу Мінських угод.

Стосовно своєчасності прийняття конституційних поправок у частині правосуддя і нового закону про судоустрій і статус суддів варто сказати, що до того стану, до якого доведена судова система, зміни до Конституції були необхідні, оскільки очевидною є потреба змінити весь механізм формування судової влади, контролю за її діяльністю, прибрати політичний вплив на суди і суддів, чітко визначити, які органи повинні цим займатися. Можна сказати, що формально політичний вплив на судову владу буде зведений до мінімуму: Президент не призначатиме суддів на перших 5 років — буде безстрокове призначення і не Верховною Радою, як зараз. Президент призначатиме суддів за поданням Вищої ради правосуддя, виконуючи так звану церемоніальну функцію. Тобто Президентові повинні подавати вже відібраних після конкурсів, кваліфікаційних іспитів кандидатів: після перевірки

на етичність і сумлінність. Не повинно бути такого, що Президент сам «відбиратиме» суддів.

Разом з цим, у мене є чимало сумнівів стосовно низки положень законопроекту. Наприклад, я не згоден з тим, що фактично на відкуп адвокатському співтовариству віддається все, що стосується захисту прав людини в суді. У Конституції записано, що кожен має право вибрати захисника своїх прав. Отже, це можуть бути не лише адвокати. У нинішніх умовах якщо всім цим займатимуться лише адвокати, багато людей просто втратять можливість захищати свої права, тому що у них не буде можливості сплатити послуги адвокатів. По суті, створюється «монополія» адвокатури.

Звичайно, реалії можуть не повністю відповідати (або взагалі не відповідати!) формальним розпорядженням нових положень Конституції. Такі можливості може мінімузувати лише активність інститутів громадянського суспільства і неприйняття порушень Конституції кожного мислячого громадянина, який піклується про майбутнє.

Повна версія [тексту](#)

Науковий консультант
Центру Разумкова
з правових питань Віктор МУСІЯКА

ДЛЯ УКРАЇНЦІВ ХАРАКТЕРНИМ Є СКЕПТИЧНЕ СТАВЛЕННЯ ДО ВЛАДИ

За опитуваннями Центру Разумкова понад 70% українських громадян вважають, що ситуація в Україні розвивається у неправильному напрямку. Такий низький рівень довіри до органів влади є, так би мовити, історичною традицією для нашого суспільства. На відміну від Росії, для яких властива певна поетизація у ставленні до влади, для українців узагалі характерне скептичне ставлення. І тому владі весь час потрібно доводити свою дієздатність для того, щоб їй довіряли.

Також останнім часом ми спостерігаємо тенденцію, коли люди все більше покладаються на себе, а не на владу. Тому хоча ми і спостерігаємо низький рівень довіри до влади, але не спостерігаємо якихось значних фактів розчарування суспільства загалом. Оскільки не було високих надій саме по відношенню до влади, відповідно немає і розчарування.

Якщо говорити про протестний потенціал, то соціологічні дослідження перед Революцією гідності в грудні 2013 року показували, що нібито немає високого рівня готовності до участі в акціях протесту. Взагалі з соціологічних досліджень дуже важко

передбачити виникнення подібних акцій. Але от загальне відчуття показує, що все-таки рівень потенційної готовності до згуртованих дій у нашому суспільстві досить високий. Саме тому я вважаю, що владі дуже небезпечно не реагувати на настрої суспільства. І я думаю, що влада, зрештою, це усвідомлює. Представники політичної еліти намагаються балансувати між власними політичними й економічними інтересами та інтересами суспільства.

Я не вірю в те, що всередині владних інститутів є якісь люди, механізми, чи сили, які здатні самі по собі змінюватися. Зміни можливі лише під тиском суспільства.

Повна версія [тексту](#)

Заступник директора соціологічної служби
Центру Разумкова
Михайло МІЩЕНКО

УКРАЇНЦІ БІЛЬШЕ СХИЛЬНІ ПРОТИСТАВЛЯТИ ВЛАДУ І НАРОД, НІЖ ВЛАДУ Й ОПОЗИЦІЮ

За результатами соціологічного дослідження, проведеного Центром Разумкова, якби вибори Президента пройшли зараз, то виграв би Петро Порошенко. Друге місце зайняв би мер Львова Андрій Садовий, а третє — Юлія Тимошенко.

Проте тут треба розуміти, що президентський або партійний рейтинг, це не просто ставлення позитивне чи негативне, це вибір із запропонованого списку. У цьому випадку ми бачимо, що навіть у лідерів показники невисокі. Є великий запит на нових людей, на нові політичні сили, але їх поки немає. Нинішні політичні сили розчаровують громадян. Незважаючи на те, що вони між собою конкурують, але для більшості громадян усі політичні сили, на вищому рівні,

і є владою. Тобто для громадян поділ на владу і народ є набагато більш значущим, ніж на владу і опозицію.

Розчарування владою можна пояснити відсутністю позитивних змін за два роки. Якщо раніше всі сприймали: «так, зрозуміло, так, все складно, не все відразу робиться», то за два роки, звичайно, люди розраховували побачити якісь позитивні зміни.

Повна версія [тексту](#)

Директор соціологічної служби
Центру Разумкова
Андрій БИЧЕНКО

Національна безпека і оборона

МАСШТАБНА ЕСКАЛАЦІЯ НА ДОНБАСІ МОЖЛИВА ЛИШЕ ЗА УЧАСТІ РОСІЙСЬКИХ ВІЙСЬК

За місяць внаслідок бойових дій на Донбасі загинуло 28 українських бійців, більше ста були поранені. Порівняно спокійний початок травня змінився загостренням і найбільшими втратами Збройних сил України за останній рік.

Проте попри збільшення втрат з обох сторін, про серйозну ескалацію боїв на Донбасі зараз говорити не можна, це скоріше бої місцевого значення.

Широкомасштабна ескалація — це перехід у наступ. А поки триває розвідка сил і засобів оборони, виявлення слабких ділянок.

Масштабна ескалація можлива лише за участі російських військ. Адже тих сил, які перебувають на території «ДНР/ЛНР», недостатньо для того, щоб подолати оборону ЗСУ. Це не наступальне

угруповання. А ось наступальним воно може стати, коли туди зайдуть збройні сили Росії з авіацією, артилерією і т.д.

З розрахунками на можливість силового варіанту і заплановані великі навчання «Кавказ-2016», під приводом яких до кордонів України можна стягнути достатньо велике угруповання військ.

Повна версія [тексту](#)

Директор військових програм
Центру Разумкова
Микола СУНГУРОВСЬКИЙ

НАВІТЬ ПІСЛЯ МОДЕРНІЗАЦІЇ СВОГО ВІЙСЬКОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ РОСІЯ НЕ ЗРІВНЯЄТЬСЯ З НАТО

Військовий потенціал Росії навіть після всіх модернізацій все одно не зрівняється з потенціалом НАТО і навіть самих лише США. Важливим є і військове, і ресурсне порівняння, якщо врахувати об'єм ВВП країн.

Співдиректор програм
зовнішньої політики та міжнародної
безпеки Центру Разумкова
Олексій МЕЛЬНИК

Таким чином, у разі прямого зіткнення без застосування ядерної зброї, наприклад, Росії і США, у Росії є досить невеликі шанси виграти цю війну. Але це не повинно нас дуже тішити, тому що це сценарій, якого всіма силами намагаються уникнути.

Водночас наявність військового потенціалу — це лише один із компонентів. Не менш важливим, а можливо, і найважливішою у випадку з Росією є її готовність застосовувати цей потенціал і йти на ризик. У цьому якраз і полягає основна перевага Росії.

Повна версія [тексту](#)

ДЛЯ РФ ЦІНА МАСШТАБНОГО НАСТУПУ НА УКРАЇНУ СЬОГОДНІ ЗНАЧНО ВИЩА, НІЖ ДВА РОКИ ТОМУ

Загроза повномасштабної агресії проти України з боку Росії ніколи не зникла. Від самого початку війни вона була, зберігаючись навіть у періоди перемир'я. Про це свідчать факти, наведені представниками Головного управління розвідки і РНБО: концентрація сил поблизу російсько-українського кордону, постачання боєприпасів, паливно-мастильних матеріалів, техніки на окуповані території і так далі. Все це дає підстави розглядати таку загрозу як імовірну.

Наскільки ймовірна загроза масштабних боїв? Слід аналізувати не лише факти, що свідчать про підготовку до агресії, але і мотиви і цілі, які Росія може

досягти шляхом ескалації конфлікту. Перш за все, йдеться про Мінські угоди. Зараз ситуація така, що відповідальність за виконання умов домовленостей лежить і на Україні, і на Росії - 50/50; а в разі будь-якої агресії з боку Росії відповідальність за зрив Мінських домовленостей буде повністю на РФ.

Проте ми також повинні розуміти, з ким маємо справу. Уся дворічна історія російсько-українського конфлікту говорить про те, що завжди ефективнішим для Росії був інструмент сили. Так було перед Мінськом-1, так було перед Мінськом-2: застосування сили, залякування України і західних партнерів, примус їх до поступок і підписання домовленостей, а якщо хтось не йде на умови Росії, вона починає «говорити» гарматами.

Думаю, що для Росії зараз не вигідно починати масштабний наступ, оскільки ситуація кардинально відрізняється від тієї, що була в серпні 2014 року. Вже тоді ціна питання була вкрай високою для Росії. Зараз ця ціна, враховуючи можливі втрати і ймовірні досягнення у результаті цієї військової операції, значно вища, ніж два роки тому. Якщо виходити з міркувань здорового глузду, то Росія не повинна була би вдаватися до застосування сили і розгортання масштабних боїв.

Повна версія [тексту](#)

Співдиректор програм зовнішньої політики та міжнародної
безпеки Центру Разумкова Олексій МЕЛЬНИК

МОСКВА ПІДЕ НА НОВІ ПРОВОКАЦІЇ У ВІДПОВІДЬ НА ЗМІЦНЕННЯ НАТО

Судячи із заяв керівництва НАТО і лідерів деяких його членів, на найближчому варшавському саміті альянсу можна очікувати низку серйозних рішень стосовно зміцнення східних кордонів блоку. Йдеться не тільки про перебування невеликих підрозділів військ в тій чи іншій країні на ротаційній основі, але і розміщення баз НАТО (зокрема з важкою технікою) на її східному фланзі.

Це дійсно радикальне рішення. Ще два роки тому складно було уявити такий розвиток подій. П'ять років тому у НАТО не було навіть оперативних планів з оборони країн Балтії і східних членів альянсу.

Ці заходи є наслідком політики Росії щонайменше з 2008 року (з часу російсько-грузинської війни). Тепер східні члени НАТО можуть відчувати себе у більшій безпеці. Альянс відходить від попередньої стратегії відносин з РФ, спрямованої на розвиток співпраці, і переходить до формату стримування. Попередні підходи не виправдали себе, зокрема тому, що російське керівництво не сприйняло їх належним чином. Нинішня стратегія, на мій погляд, є більш продуктивною. Аргументи сили, які сьогодні

демонструє НАТО, переконливіші для Росії. Є надія, що після певного періоду ескалації, який ще не припинився, настане період стабілізації (хоча деякі вже починають називати його новою холодною війною).

Москва, безумовно, відповідь на зміцнення східних рубежів НАТО. Варто чекати нових провокацій, контрзаходів політичного, економічного, енергетичного характеру — як декларативних, так і практичних. У військовому плані — активізації демонстрації сили, небезпечних маневрувань російських літаків, спроб порушення повітряного і морського простору членів НАТО. Тим не менш, якщо вдасться уникнути незапланованого інциденту (який може спровокувати великомасштабний конфлікт), є ймовірність, що Росії зрештою доведеться зупинитися. Буде проведена та сама «червона лінія», Росії покажуть межу, за яку не можна заходити.

Повна версія [тексту](#)

Співдиректор програм
зовнішньої політики та міжнародної безпеки
Центру Разумкова Олексій МЕЛЬНИК

ПЕРШ НІЖ ВСТУПИТИ ДО НАТО, УКРАЇНА ПОВИННА СТАТИ ЙОГО РІВНОПРАВНИМ ПАРТНЕРОМ

Україні варто зосередитися на підвищенні стандартів Збройних сил, що дозволило б країні стати рівноправним партнером Альянсу.

За реалістичними оцінками практична реалізація програми вступу України до НАТО навряд чи можлива впродовж найближчих п'яти років. Тому на цей термін прикладом взаємодії з НАТО для України може бути шведська модель. Також можна пригадати фінську модель. Якщо коротко, то це розвиток партнерства до рівня практичного членства в НАТО без його формалізації. Україні важливо спочатку досягнути того рівня стандартів, на якому перебувають партнери НАТО.

Основна відмінність повноправного членства в НАТО від партнерства полягає у виконанні п'ятої статті Вашингтонського договору - захист кордонів держави-члена. Формалізація важлива, але настільки ж важливе і досягнення стандартів рівня партнерства. Така співпраця з НАТО для України означала б значно більше, ніж усі гучні обіцянки про членство.

Повна версія [тексту](#)

Співдиректор програм
зовнішньої політики та міжнародної безпеки
Центру Разумкова Олексій МЕЛЬНИК

Економіка

ЯКЩО ВЛІТКУ МВФ НЕ ДАСТЬ УКРАЇНІ ГРОШЕЙ, ТО ВСЯ ПРОГРАМА КРЕДИТУВАННЯ ЗАВЕРШИТЬСЯ

Місія МВФ приїжджала до України з черговою перевіркою того, як виконуються урядом умови надання кредиту. Минулого разу представники фонду були невдоволені результатами домашньої роботи і відклали фінансування до кращих часів. Результатом нинішнього перегляду співпраці в рамках програми розширеного кредитування EFF стала заява глави місії Рона ван Рудена про досягнення згоди на рівні експертів.

Є певне просування вперед, але чи достатньо цього, щоб прийняти позитивне рішення, сказати складно. Є ціла низка інституційних моментів, пов'язаних з рівнем корупції в Україні та з тим, наскільки ефективно використовуються міжнародні фінансові кошти.

Починаючи з лютого, з'явилися показники зростання ВВП, але вони явно не на тому рівні, щоб говорити про подолання Україною дна кризи. Поки що економіка, як і раніше знаходиться в депресивному стані.

У нинішній системі пенсійного забезпечення МВФ бачить серйозний дестабілізуючий чинник і може зажадати ухвалення реформи у такому вигляді, який навряд чи сподобається нинішнім пенсіонерам. Наскільки можливий компроміс між вимогами фонду і бажаннями літніх українців, сказати складно.

Швидше за все, Україна все-таки отримає кредит, тому що навряд чи керівництво фонду братиме на себе відповідальність за зрив програми фінансування, воно і так достатньо довго знаходиться в замороженому стані. Але ми повинні розуміти: якщо гроші не виділять влітку, то програма просто завершиться.

Повна версія [тексту](#)

Науковий консультант
Центру Разумкова
з економічних питань
Володимир СІДЕНКО

ЧОМУ УКРАЇНЦІ НЕ ВІРЯТЬ ГОНТАРЕВІЙ

Згідно з даними нещодавнього опитування Центру Разумкова, сьогодні рівень недовіри населення до НБУ становить 80%.

Центральний банк повинен проводити прозору і зрозумілу політику. Є, зрозуміло, комерційні таємниці, але коли розподіл рефінансування відбувається непрозоро, це викликає недовіру.

Бізнеси, які тримали кошти в збанкрутілих банках, втратили десятки і сотні мільярдів гривень (населення — меншою мірою, оскільки Фонд гарантування вкладів фізичних осіб принаймні повертає кошти). І, на жаль, певна частина цих втрат пов'язана з тим,

що банкрутство банків було незрозумілим. Далеко не всі банки, оголошені банкрутами, мали негативні баланси, а банкрутство деяких інших банків мало явно політизований характер.

Повна версія [тексту](#)

Директор економічних програм
Центру Разумкова
Василь ЮРЧИШИН

ВАЖЛИВІШЕ ВІДНОВИТИ ДОВІРУ НАСЕЛЕННЯ ДО БАНКІВ, НІЖ ОТРИМАТИ НОВИЙ ТРАНШ ВІД МВФ

Макроекономічна ситуація, яка склалася зараз в Україні, створює враження, що економіка нарешті відштовхнулася від дна. Тому можна вірити прогнозам уряду про зростання в межах 1,5-2%. Але потрібно розуміти, що це суто символічне зростання, яке жодним чином не може нас задовільнити.

При цьому, якщо взяти деякі формальні показники, вони виглядають трохи краще: зменшилася інфляція, знизився рівень боргу, бюджетний дефіцит знаходиться під контролем. Тож ціла низка показників, які, до речі, так чи інакше враховуються при вирішенні питання про надання Україні траншу від МВФ, поліпшуються.

Інша справа в тому, що всі ці зміни мають вкрай слабкий характер. Тому мені здається, що зараз

значно важливіше почати нормалізувати наше внутрішнє середовище. Дійсно, ми можемо отримати 1,7 млрд. доларів траншу, але при цьому експерти та урядовці говорять про те, що на руках у населення зараз перебуває кілька десятків мільярдів. Надзвичайно необхідним є підвищення надійності банківської системи та довіри до неї. Якби вдалося повернути в систему хоча б частину коштів, які зараз перебувають на руках населення, це принесло б значно відчутніший позитивний ефект, ніж отримання чергових траншів від МВФ.

Повна версія [тексту](#)

Директор економічних програм
Центру Разумкова
Василь ЮРЧИШИН

Енергетика

ПРИЄДНАННЯ ЕНЕРГЕТИЧНОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ ДО ENTSO-E ТРИВАТИМЕ ЩОНАЙМЕНШЕ 3-4 РОКИ

Україна може збільшити експорт електроенергії, завдяки інтеграції української системи в європейську енергетичну систему ENTSO-E. Пілотний проект — будівництво енергомоста на заході України — вже представили у профільному міністерстві. Для реалізації навіть бюджетні гроші не потрібні, адже витрати готові взяти на себе приватні інвестори.

Повна інтеграція в ENTSO-E — ці дані ще не відкриті повністю, але за попередніми даними, які я маю,

це може забрати 3-4 роки за умови, якщо Україна говоритиме з Брюсселем і з ENTSO-E єдиним голосом.

Повна версія [тексту](#)

Директор енергетичних програм
Центру Разумкова
Володимир ОМЕЛЬЧЕНКО

Зовнішня політика

НОВИЙ ПЛАН ШТАЙНМАЄРА ВИГЛЯДАЄ ЦІНІЧНО НА ТЛІ ЗАГОСТРЕННЯ КОНФЛІКТУ НА ДОНБАСІ

30 травня в Берліні на німецько-російському форумі «Потсдамські зустрічі» глава німецького МЗС і головуючий в ОБСЄ Франк-Вальтер Штайнмаєр виступив з черговою пропозицією з приводу врегулювання конфлікту на Донбасі. Він запропонував «включити елемент стимулювання стосовно обох сторін (тобто РФ і України). У разі істотного прогресу повинно стати можливим поетапне зняття існуючих санкцій». А напередодні, 25 травня віце-канцлер Німеччини Зігмар Габріель на німецько-російському форумі у Ростові теж говорив про «покрокове скасування санкцій». І зовнішньополітичне відомство Німеччини вустами Мартіна Шефера тут же підтвердило таку можливість.

Ці пасажі викликають, м'яко кажучи, подив, бо 26 травня у підсумковій Декларації саміту G7 відзначено, що санкції жорстко пов'язані з виконанням Росією Мінських угод. Більше того, «сімка» пригрозила прийняти подальші обмежувальні заходи залежно від дій Росії.

Новий план Штайнмаєра виглядає особливо цинічно на тлі явного загострення конфлікту, що фіксується місією ОБСЄ. Посилюється обстріл позицій сил АТО, гинуть українські солдати, не зменшується потік російської зброї, боєприпасів, техніки, палива, фінансів на окуповані території.

Очевидно, що у нинішній ситуації для Заходу насилу втримувана «санкційна солідарність» не менш важлива, ніж зміцнення східного флангу НАТО в Європі. Втім, очевидно й інше — «покрокові стимули» для РФ у вигляді послаблення санкцій можуть призвести до зворотного ефекту, якого не хочуть і побоюються західні політики.

Повна версія [тексту](#)

Співдиректор програм зовнішньої
політики та міжнародної безпеки
Центру Разумкова
Михайло ПАШКОВ

ВИБОРИ НА ДОНБАСІ: МІНА ДЛЯ ЄВРОПИ

Захід продовжує офіційний і кулуарний тиск, підштовхуючи Київ до швидкого проведення виборів на Донбасі. Сьогодні «експрес-вибори» на окупованих територіях, по суті, є гігантською міною сповільненої дії, пульт від якої знаходиться в головному кремлівському кабінеті. «Приєднання» до України підконтрольної Кремлю терористичних мілітаризованих утворень із псевдодержавними метастазами загрожує перетворити всю країну на кризову зону в центрі Європи, в «міграційний вулкан».

Проводити вибори в нинішній ситуації неприпустимо. Для Заходу безпечніше, вигідніше і дешевше максимально «заморозити» ситуацію на Донбасі і «розморозити» нормандський процес, налаштовуючись на важкі і тривалі переговори стосовно політичного врегулювання. Причому, не виключаючи той варіант, що до чотирьох невизнаних республік на пострадянському просторі приєднуються (на якийсь час) ще дві.

Україні ж не варто жити ілюзії про швидке і безболісне «повернення» окупованих територій Донбасу до України. Два роки війни є більш ніж переконливим

доказом того, що конфлікт на Донбасі — це серйозно і надовго, і в рамках Мінських домовленостей його не вирішити. Як застереження доречно пригадати заморожені ось уже чверть століття конфлікту на пострадянському просторі, про невизнані республіки - Придністровська молдавська республіка (1990р.), Нагірно-Карабська республіка (1991р.), Республіка Південна Осетія (1992р.), Республіка Абхазія (1993р.). Причому пульт управління цими конфліктами, який регулює їхню температуру й активність, знаходиться у кремлівському кабінеті №1.

Так само незайве нагадати, що у 2008р. Росія визнала незалежність Абхазії й Осетії і уклала з ними договори «про дружбу, співпрацю і взаємодопомогу». До процесу «визнання незалежності» швидко приєдналися Нікарагуа, Венесуела, Науру, Тувалу. Подібний негативний сценарій відкидати не можна.

Повна версія [ТЕКСТУ](#)

Співдиректор програм зовнішньої політики та міжнародної безпеки Центру Разумкова Михайло ПАШКОВ

Соціологія

Загальнонаціональне опитування населення України було проведене Фондом «Демократичні ініціативи» імені Ілька Кучеріва та Центром Разумкова з 11 по 16 травня 2016 року. Опитано 2016 респондентів

віком від 18 років у всіх регіонах України, за винятком АР Крим та окупованих територій у Луганській та Донецькій областях. Теоретична похибка вибірки – 2,3%.

Якщо б вибори відбулися в наступну неділю, за яку політичну партію Ви б проголосували? % опитаних

	% тих, хто збирається взяти участь у виборах
1. Партія "Всеукраїнське об'єднання "Батьківщина" (Ю.Тимошенко)	12,0
2. Партія «Об'єднання «Самопоміч» (А.Садовий)	10,6
3. Партія «Блок Петра Порошенка «Солідарність» (Ю.Луценко, В.Кличко)	9,9
4. Партія «Опозиційний блок» (Ю.Бойко)	9,1
5. Радикальна партія Олега Ляшка	8,4
6. Партія «Громадянська позиція» (А.Гриценко)	6,0
7. Партія «Всеукраїнське об'єднання «Свобода» (О.Тягнибок)	3,6
8. Партія «Рух за очищення» (М.Саакашвілі)	2,7
9. Партія «Сильна Україна» (С.Тігіпко)	1,9
10. Партія "Національний рух Дмитра Яроша"	1,8
11. Партія «Наш Край» (співголови: О. Мазурчак, О.Фельдман, А.Кіссе, С. Кальцев, Ю. Гранатуров)	1,6
12. Партія УКРОП (Д.Борисенко, Б.Філатов)	1,5
13. Партія «Народний фронт» (А.Яценюк)	1,3
14. Партія простих людей Сергія Капліна	1,1
15. Партія "Нова держава" (П.Симоненко)	1,0
16. Партія «Відродження» (В.Бондар)	0,9
17. Партія «Народний Контроль» (Д.Добродомов)	0,9
18. Аграрна партія України (В.Скоцик)	0,7
19. Партія «Правий сектор» (А.Тарасенко)	0,7
20. Партія «Народний рух України»	0,5
21. Партія «Сила Людей» (О.Солонтай)	0,5
22. Партія «Демократичний альянс» (В.Гацько)	0,4
23. За іншу партію	5,5
24. Закреслив би всі політичні партії у бюлетені / зіпсував бюлетень	4,7
25. Важко сказати	12,8

Події Центру Разумкова

ФАХОВА ДИСКУСІЯ «ФОРМУВАННЯ СПІЛЬНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ ГРОМАДЯН УКРАЇНИ: ПЕРСПЕКТИВИ ТА ВИКЛИКИ»

7 червня 2016р. Центр Разумкова спільно з Представництвом Фонду Конрада Аденауера в Україні та Програмою європейського партнерства «Матра» МЗС Нідерландів провів Фахову дискусію «Формування спільної ідентичності громадян України: перспективи та виклики».

Під час фахової дискусії були презентовані результати соціологічного опитування Центру Разумкова (10 000 респондентів), які характеризують нинішній стан ідентичності громадян України та окремих груп суспільства.

У дискусії взяли участь представники законодавчої та виконавчої влади, науковці, державні та незалежні дослідники й експерти, а також представники зарубіжних посольств і міжнародних організацій.

В ході дискусії відбулося обговорення таких питань:

1. Як вплинули події, що відбувалися в Україні в період 2013-2015рр. (Майдан, анексія Криму, російсько-український конфлікт та ін.) на різні аспекти ідентичності громадян України?

2. Які тенденції є характерними для сучасного етапу процесу формування загальнонаціональної ідентичності? Яким є співвідношення їхнього позитивного (консолідуючого) і негативного (конфліктного) потенціалу?

3. На яких засадах може відбуватися формування спільної/загальнонаціональної ідентичності громадян України, враховуючи сучасні умови та виклики?

[Переглянути](#) інформаційно-аналітичні матеріали «Формування спільної ідентичності громадян України: перспективи та виклики»

ЧЕРГОВЕ ЗАСІДАННЯ КРУГЛОГО СТОЛУ «РЕЛІГІЯ І ВЛАДА В УКРАЇНІ: ПРОБЛЕМИ ВЗАЄМОВІДНОСИН»

26 травня 2016р. Центр Разумкова спільно з Представництвом Фонду Конрада Аденауера в Україні за підтримки Всеукраїнської Ради Церков і релігійних організацій провів чергове засідання постійно діючого Круглого столу «Релігія і влада в Україні: проблеми взаємовідносин».

Були презентовані інформаційно-аналітичні матеріали, які містять результати соціологічного дослідження стану і тенденцій релігійності українського суспільства (дослідження проведене 25-30 березня 2016р.), а також інтерв'ю глав церков і релігійних організацій — учасників постійно діючого Круглого столу.

До обговорення була запропонована тема: «Релігія, Церква, суспільство і держава: два роки після Майдану». У її межах було обговорено такі питання:

1. Релігійність українського суспільства: динаміка і напрями змін (2014-2016рр.).

2. Державно-конфесійні відносини: досягнення і проблеми.

[Переглянути](#) інформаційні матеріали «Релігія, Церква, суспільство і держава: два роки після Майдану»

III МІЖНАРОДНА КОНФЕРЕНЦІЯ «УРЯДУВАННЯ ТА РЕФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНИХ СЛУЖБ БЕЗПЕКИ ТА РОЗВІДКИ: НАЙКРАЩІ МІЖНАРОДНІ ПРАКТИКИ»

Центр Разумкова спільно з женецьким Центром демократичного контролю над збройними силами (DCAF), Міжфракційним депутатським об'єднанням «Україні — Євроатлантичний простір!», Офісом зв'язку НАТО в Україні та за фінансової підтримки Королівства Нідерландів організував міжнародну конференцію «Урядування та реформування національних служб безпеки та розвідки». Її безсумнівним успіхом є те, що вперше за одним круглим столом зібралися всі учасники процесу: міжнародні та вітчизняні експерти,

представники СБУ, РНБО, зовнішньої розвідки, Міністерства оборони, Верховної Ради, громадянського суспільства, журналісти тощо.

Детальніше про подію читайте [ТУТ](#)

ФАХОВА ДИСКУСІЯ «ІНТЕГРАЦІЯ ЕЛЕКТРО-ЕНЕРГЕТИЧНОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ З ENTSO-E ЯК ФАКТОР ЕНЕРГЕТИЧНОЇ БЕЗПЕКИ КРАЇН СХІДНОЇ ТА ЦЕНТРАЛЬНОЇ ЄВРОПИ»

20 травня 2016р. Центр Разумкова за підтримки Комітету Верховної Ради України з питань паливно-енергетичного комплексу, ядерної політики та ядерної безпеки провів Фахову дискусію «Інтеграція електроенергетичної системи України з ENTSO-E як фактор енергетичної безпеки країн Східної та Центральної Європи».

У дискусії взяли участь народні депутати України, представники профільного міністерства, представники європейських енергетичних компаній та енергетичного співтовариства, депутати Європарламенту, експерти.

Під час дискусії були презентовані видання Центру Разумкова: «[Підсумки 2015 року: енергетична галузь України](#)» та «[Ціноутворення на енергетичних ринках: досвід країн ЄС та України](#)».

Під час дискусії були розглянуті такі питання:

1. Роль української електроенергетики для енергетичної безпеки країн Центральної Європи.

2. Проблеми синхронізації ОЕС України з ENTSO-E та визначення пріоритетних інфраструктурних проєктів для України щодо інтеграції з мережами ЄС.

3. Реформування енергетичних ринків України на засадах Третього енергетичного пакету ЄС та експортні можливості української електроенергетики.

УКРАЇНСЬКИЙ ЦЕНТР ЕКОНОМІЧНИХ І ПОЛІТИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
ІМЕНІ ОЛЕКСАНДРА РАЗУМКОВА
Адреса: 01015, Україна, Київ, вул. Лаврська, 16
Телефон: (044) 201-11-98, факс.: (044) 201-11-99
Зворотній зв'язок: newsletter@razumkov.org.ua